

Fullmäktige 08.06.2026

Ram för budgeten för år 2027 och ekonomiplanen för åren 2028–2029

Beredning och upplysningar:
Jyrkkä Maria

fornamn.efternamn@esbo.fi
Telefon 09 816 21

Förslag

Föredragande
Stadsstyrelsen

Fullmäktige

1

antecknar för kännedom fullmäktiges förhandlingskommittés avtal om ekonomisk balansering 30.4.2026 och en promemoria som sammanställer de avtalade åtgärderna för fortsatt beredning,

2

uppmantar stadsdirektören att vidta beredning enligt förhandlingsresultatet,

3

godkänner verksamhetsintäkterna och kostnaderna i den bifogade ramen för resultaträkningen för åren 2027–2029, driftsekonominns totala intäkter och kostnader samt investeringsramen som botten för beredning av ekonomiplanen,

Behandling

Beslut

Redogörelse

1. Bakgrund till stadens ekonomiska situation

Stadens ekonomi har under de senaste åren hamnat i obalans till följd av flera samtidiga faktorer. Vårdreformen förändrade kommunernas inkomstbas permanent och försvagade i synnerhet tillväxtstädernas ekonomiska ställning. I samband med reformen miste staden mer skattefinansiering än kostnaderna för de uppgifter som överförts till välfärdsområdet, vilket försvagade stadens finansieringsbas permanent.

Staden har vuxit snabbare än andra stora städer i Finland under de senaste åren. Tillväxten har ökat servicebehoven och investeringstrycket i alla sektorer, vilket har accelererat ökningen av stadens utgifter. Kostnadsökningen har dock varit snabbare än

ökningen av folkmängden och kundantalet samt stadens intäkter. År 2025 ökade kostnaderna med cirka 5,6 procent och ökningen har varit kraftig flera år i rad.

Redan i en rapport som utarbetades 2020 i samband med beredningen av programmet En ekonomiskt hållbar stad konstaterades att stadens driftsekonomi var på väg mot permanent obalans. Orsaken var framför allt de höga nettokostnaderna för tjänstestrukturen i förhållande till andra stora städer. Även om genomförandet av programmet En ekonomiskt hållbar stad inleddes väl var genomförandet bristfälligt och strukturella förändringar kunde inte genomföras i tillräcklig utsträckning.

En växande stad behöver tjänster och investeringar, men den nuvarande utgiftsutvecklingen överskrider vad stadens inkomstutveckling och finansiella ställning kan svara mot. För att balansera ekonomin krävs permanenta strukturella förändringar.

2. Ekonomins vidare omvärld

Utmaningarna i stadens ekonomi är en del av helheten av de offentliga finanserna. Finlands offentliga sektor uppvisar ett underskott och trycket på statsfinanserna ökar risken för att kommunernas finansiering försvagas under de kommande åren. Detta understryker behovet av att ordna tjänsterna kostnadseffektivt och prioritera verksamhet.

Även i andra stora städer pågår omfattande anpassningsprogram. Flera städer och välfärdsområden har genomfört omställningsförhandlingar och andra strukturella åtgärder för att balansera ekonomin. Utöver att dämpa utgiftsökningen har städerna ökat sina externa intäkter genom prissättning och beskattning. Vid balanseringen av ekonomin ska staden också sörja för en konkurrenskraftig beskattningsnivå och verkningsfulla tjänster, så att stadens dragningskraft och livskraft inte försvagas. När det gäller beskattningen är situationen svår, eftersom vårdreformen minskade Esbos skatteintäkter trots att skattebördan på Esbo förblev oförändrad. I praktiken styrs nu en del av Esbos skatteintäkter till andra delar av Finland, vilket försvagar stadens finansiella ställning.

Ekonomin är fortfarande behäftad med osäkerhetsfaktorer, såsom skatteintäkternas utveckling, investeringsplanens realism och den instabila globala omvärlden. Detta kan ytterligare försämra den ekonomiska situationen och öka anpassningsbehovet. Även statens åtgärder har en direkt inverkan på stadens ekonomi. Reformen av sysselsättningstjänsterna överförde nya ansvar och finansieringsrisker till städerna, vilket ökar det strukturella underskottet särskilt i en situation där arbetslöshetsgraden inte har återgått till den nivå som rådde före pandemin. Statsandelsreformen hade i sin föreslagna form ytterligare ökat behovet av anpassning.

3. Behovet av och målen för balansering av ekonomin

Den gällande ekonomiplanen visar tydligt att den nuvarande ekonomiska riktningen inte är hållbar. Räkenskapsperiodens resultat är lågt för varje år under ekonomiplansperioden, investeringsnivån är hög och kassaflödet förblir negativt utan betydande åtgärder. Lånestocken ökar snabbt, vilket ökar finansieringskostnaderna och minskar stadens möjligheter att tillgodose framtida investeringsbehov. Det är nödvändigt att balansera ekonomin för att stoppa ökningen av skuldsättningen och trygga stadens ekonomiska ställning. Det totala anpassningsbehovet enligt Berättelsen om Esbo är cirka 220 miljoner euro, vilket innebär cirka 70 miljoner euro på årsnivå. Det faktiska anpassningsbehovet vore

ännu större utan användning av kassan och de finansiella intäkterna, som har beaktats i kalkylerna.

Produktivitets- och anpassningsprogrammet En ekonomiskt hållbar stad resulterade inte i tillräckliga eftersträvade fördelar, vilket understryker behovet av ett starkare engagemang och korrigerande åtgärder. Balansering kräver konsekvent engagemang under hela ekonomiplansperioden, både av beslutsfattare och personal. Personalens delaktighet och öppen kommunikation är centrala förutsättningar för framgång. Våren 2026 genomfördes en enkät där personalen och stadsborna gav synpunkter på eventuella sparobjekt till stöd för beredningen.

Balansering av ekonomin består av flera element, men det är centralt att dämpa driftsekonomin kostnadsökning. Det säkerställer verkliga och varaktiga strukturella besparingar. Verksamhet måste effektiviseras och strukturer reformeras. Tjänster måste prioriteras och deras nödvändighet bedömas samtidigt som tjänsternas produktivitet förbättras.

4. Ekonomins balansering som helhet

Fullmäktige beslutade i samband med budgeten för 2026 att stadsstyrelsen ska inleda beredningen av ramen, beskattningen och budgeten i syfte att uppnå målen i Berättelsen om Esbo. Syftet med balanseringen är att säkerställa att målen i Berättelsen om Esbo nås. Målet är att nå balans till slutet av år 2029. Den eftersträvade årliga verkningen ska vara 70 miljoner euro i snitt under ekonomiplansperioden 2027–2029. Balanseringen fokuserar på de första åren, 2027–2028, och säkerställer en kumulativ effekt av balanseringen under hela ekonomiplansperioden. Vid beredningen beaktas också möjligheter att balansera redan år 2026.

Fullmäktiges förhandlingskommitté träffade i april ett avtal om balansering av Esbo stads ekonomi åren 2027–2029. Den permanenta verkningen på årsnivå ska vara 68,4 miljoner euro år 2029 och den totala verkningen som minskar lånebehovet åren 2026–2029 ska vara 222 miljoner euro. Lånestockens ökning kan stoppas så att lånen per invånare hålls på samma nivå som år 2025. Förhandlingsresultatet motsvarar på förhand uppställda mål som baserar sig på Berättelsen om Esbo. Förhandlingsavtalet och listan över åtgärder bifogas till föredragningslistan.

Den sammanlagda effekten av balanseringen av driftsekonomin under ekonomiplansperioden är 158,9 miljoner euro, varav 22,6 miljoner euro är intäktsökning och 136,3 miljoner euro kostnadsminskning. En höjning av fastighetsskattesatserna för obebyggda tomter och kraftverk beräknas öka de årliga intäkterna med 4,2 miljoner euro. Dessutom når höjningarna av de finansiella intäkterna en anpassande effekt på nästan 58 miljoner euro. Investeringarnas nettoverkningar är 1 miljon euro.

Vid den fortsatta beredningen av ramkalkylerna enligt förhandlingsresultatet har enskilda behov av precisering av kalkylerna uppdragats, såsom verkningarna av teaterbyggets schemaläggning. Nettoverkningarna av dessa preciseringar förbättrar ekonomin som helhet med uppskattningsvis cirka 3,5 miljoner euro under fullmäktigeperioden. En noggrannare granskning görs som en del av stadsdirektörens budgetberedning.

5. Ramen för budgeten och ekonomiplanen

Ramen för budgeten för år 2027 och ekonomiplanen för åren 2028–2029 baserar sig på de centrala riktlinjerna i Berättelsen om Esbo, budgeten för år 2026 och ekonomiplanen för åren 2027–2028 som fullmäktige godkände 4.12.2025 samt förhandlingsresultatet om balansering av ekonomin.

I ramkalkylerna ingår externa intäkter och kostnader. Stadens interna intäkter och kostnader beaktas i budgeten efter att balanseringsåtgärderna noggrannare har räknats in i interna poster. De ändrar inte balanseringshelheten.

Förhandlingsresultatet har beaktats i ramarna för sektorernas och resultatområdet anslag. Verkningsarna av en översyn av organisations-, förvaltnings- och stödfunktioner ingick inte i sektorernas ramar, eftersom beredningen av en sådan översyn på stadsnivå fortfarande pågår. Den beaktas i stadsdirektörens budgetförslag.

Ramen för år 2027 räknar med en total utgiftsökning på cirka 2,2 procent, trots balanseringen. Balanseringen dämpar utgiftsökningen, men den stoppar inte tillväxten och den minskar inte de totala anslagen för sektorerna. Balanseringsåtgärderna har centrala verkningar år 2027 och därför bör beredningen av åtgärderna inledas så snabbt som möjligt. På så sätt kan de mål som ställts för år 2027 uppnås fullt ut. En fördröjning av den fortsatta beredningen och genomförandet av åtgärderna skulle öka anpassningsbehovet och tryck skulle flyttas till slutet av ekonomiplansperioden, vilket inte är realistiskt.

I budgetramen för år 2027 är räkenskapsperiodens resultat 94 miljoner euro. och investeringsutgifterna 362 miljoner euro. Årsbidraget räcker inte till för att finansiera investeringarna; verksamhetens och investeringarnas kassaflöde uppvisar ett underskott på 44 miljoner euro. Investeringarnas kassaflöde uppvisar ett underskott under hela ekonomiplansperioden, men underskottet minskar dock i slutet av perioden till cirka 13 miljoner euro. Lånestocken ökar från 2025 års nivå med cirka 54 miljoner euro till utgången av år 2029, men på grund av folkökningen förblir lånestocken per invånare på 2025 års nivå. Återbetalningarna av lån under ekonomiplansperioden på cirka 150 miljoner euro täcks med kassamedel.

6. Investeringsprogrammet fortsätter att vara omfattande.

De totala investeringarna under fullmäktigeperioden 2026–2029 uppgår till högst 1 738 miljoner euro. Detta inkluderar både stadens egna investeringar, inklusive kostnaderna för Hagalunds stadion som genomförs som ett bolagsprojekt, samt kostnaderna för de lokaler som staden hyr åren 2026–2029. Stadens egna investeringar uppgår till sammanlagt 1 582 miljoner euro. Hyresobjekten och anskaffning med andra modeller, bland annat offentlig-privat samverkan, uppgår till sammanlagt 155 miljoner euro.

Vid beredningen av investeringsprogrammet har nya investeringsbehov som kommit fram beaktats, kostnadskalkyler har preciserats och uppdaterats och schemaläggningar har ändrats (preciseringar av planering och tidsplaner samt tekniska ändringar). Bland lokalinvesteringarna har flera daghemsprojekt ändrats från ombyggnad till ersättande nybyggnad eller så har utbyggnad fogats till projekten. Dessutom har tidsplanen för några skolobjekt tidigare lagts.

Som balanseringsåtgärder gallras det i investeringsplanen och projekt skjuts upp. En utmaning vid beredningen är behovet av ytterligare investeringar som kompenserar de besparingar och överföringar som föreslås i investeringarna. Utgångspunkten för beredningen av

investeringarna är ekonomiplanens investeringsprogram som fullmäktige godkände i december år 2024.

Beslutshistoria

Stadsstyrelsen 25.5.2026 § 179

Förslag

Föredragande

Stadsdirektör Kai Mykkänen

Stadsstyrelsen föreslår att fullmäktige

1

antecknar för kännedom fullmäktiges förhandlingskommittés avtal om ekonomisk balansering 30.4.2026 och en promemoria som sammanställer de avtalade åtgärderna för fortsatt beredning,

2

uppmantar stadsdirektören att vidta beredning enligt förhandlingsresultatet,

3

godkänner verksamhetsintäkterna och kostnaderna i den bifogade ramen för resultaträkningen för åren 2027–2029, driftsekonomin totala intäkter och kostnader samt investeringsramen som botten för beredning av ekonomiplanen,

Behandling

Rodriguez lämnade följande förslag till ändring:

”Vasemmiston valtuustoryhmän talouden tasapainotuksen vaihtoehtoiset linjaukset” (”Vänsterförbundets fullmäktigegrupps alternativa linjedragningar för balansering av ekonomin”). Ändringsförslaget bifogas till protokollet.

Efter avslutad diskussion konstaterade ordföranden att Rodriguez förslag förfallit i brist på understöd.

Partanen lämnade understödd av Hopsu följande förslag till tillägg:

”Dessutom uppmantar stadsstyrelsen fullmäktiges förhandlingskommitté att granska detaljerna i bilaga 5 ”Jatkovalmisteluun valitut toimenpiteet” (”Åtgärder som valts för den fortsatta beredningen”) innan fullmäktige behandlar ärendet.” Efter avslutad diskussion frågade ordföranden om Partanens förslag kan godkännas enhälligt. Eftersom ingen motsatte sig Partanens förslag, konstaterade ordföranden att stadsstyrelsen hade godkänt det.

Beslut

Stadsstyrelsen föreslog att fullmäktige

1

antecknar för kännedom fullmäktiges förhandlingskommittés avtal om ekonomisk balansering 30.4.2026 och en promemoria som sammanställer de avtalade åtgärderna för fortsatt beredning,

2

uppmantar stadsdirektören att vidta beredning enligt förhandlingsresultatet,

3

godkänner verksamhetsintäkterna och kostnaderna i den bifogade ramen för resultaträkningen för åren 2027–2029, driftsekonomin totala intäkter och kostnader samt investeringsramen som botten för beredning av ekonomiplanen,

Dessutom beslutade stadsstyrelsen att uppmana fullmäktiges förhandlingskommitté att granska detaljerna i bilaga 5 "Jatkovalmisteluun valitut toimenpiteet" ("Åtgärder som valts ut för fortsatt beredning") innan fullmäktige behandlar ärendet.

Beslutshistoria

Bilaga

- 1 Talouden tasapainotus neuvottelusopimus 30042026
- 2 Vuokrakohteet 2027-2036
- 3 Kehyslaskelmat 2027-2029
- 4 Investointiohjelma 2027-2036
- 5 Jatkovalmisteluun valitut toimenpiteet
- 6 Vasemmiston valtuustoryhmän talouden tasapainoituksen vaihtoehtoiset linjaukset

Tilläggsmaterial

För kännedom